

PROJECT REPORT

A Detailed report of Projects Done By

HCS

HABITAT CONSERVATION SOCIETY

BEHIND SBI COLONY, OPP. TO ROHIT PETROL PUMP, TADOBA ROAD, TUKUM,
CHANDRAPUR-442401 (MH INDIA)
Reg No. MH/226/2016
E-mail:-hcswaghoba@gmail.com

Since 2007, our dedicated efforts in wildlife conservation have been centered around the pristine wilderness of the Tadoba-Andhari Tiger Reserve area, along with the surrounding regions of Chandrapur division, Central Chanda Division, Bramhapuri Division, West Chanda Forest Development Corporation, and Gadchiroli Forest Division. Over the years, we have delved deep into understanding the intricate ecosystems and habitats that support diverse flora and fauna in these areas.

Our journeybegan with collaborative ventures alongside established wildlife organizations till 2015. We then, took the leap to establish our own organization, Habitat Conservation Society in 2016. Since then, our commitment has only grown stronger, driven by passion to safeguard the rich biodiversity that thrives in these landscapes.

One of our significant initiatives has been the organizing of Wildlife Week in numerous schools across the region. Through engaging and informative programs during this week, we have tried to inculcate a sense of appreciation and responsibility towards wildlife among the younger generation. We firmly believe that education and awareness are crucial pillars in fostering a culture of conservation.

Moreover, our organization has actively conducted wildlife awareness programs within schools, through which we guide students and nurture a generation of environmentally conscious individuals. We also facilitate dialogue and collaborate interactions between villagers and forest department and have worked tirelessly to effectively manage human-wildlife conflicts. Our aim has been to foster understanding and cooperation between local communities and the authorities, thereby promoting coexistence with the natural world.

One of the pressing challenges we have encountered in our conservation efforts is the escalating pressure on forest areas due to ever increasing human populations and unchecked development. The unchecked expansion of urbanization and development has encroached upon vital wildlife habitats. With more land being cleared for development and

agriculture, animals are losing their natural habitats and encroaching human settlements in search of food and shelter, resulting in human-wildlife conflict. This expansion into wildlife areas is also turning grasslands, which are really very important for animals into barren wastelands. This reckless disregard for ecological balance not only threatens the survival of countless species but also undermines the integrity of entire ecosystems.

Furthermore, the construction of major highways and roads without adequate mitigation measures has compounded the problem. These thoroughfares, often cutting through forested areas, pose significant hazards to wildlife. The resultant increase in roadkill incidents not only disrupts crucial wildlife corridors but also aggravates human-wildlife conflict.

In the face of these challenges, our organization remains steadfast in its commitment to preserving these invaluable natural treasures. Through strategic partnerships, community engagement, and advocacy efforts, we strive to address the root cause of habitat destruction and mitigate the adverse impacts of human encroachment on wildlife territories. Our vision is not just to conserve wildlife but to foster harmonious coexistence between humans and the natural world, ensuring a sustainable future for generations to come.

Key Activities:

1. Leopard Rescue

In the early hours of the morning,

12:30 AM, а around leopard entered the city from Nagpur Road and roamed through a residential area of Ghutkala ward. throughout night.Volunteers the the from Habitat Conservation Society (HCS)received the information about the leopard's presence and began searching to ensure no casualties occurred. Around 5:00 AM. several people on their

morning walk spotted the leopard and informed the property owner about its presence in their backyard. The forest department was contacted, and they arrived with a dart gun to tranquilize and rescue the animal. On their first attempt, the dart missed, causing the leopard to run in various directions. A large crowd gathered around the property, which heightened the risk of potential casualties if the leopard crossed the compound wall. At this point, HCS Director Dinesh Khate intervened, halting the chaotic rescue operation. He instructed the team to cover the compound with nets and clear the surrounding area to minimize risks. The rescue operation was successfully executed under the guidance of DFO

Shri Prashant Khade, MLA Shri Kishor Jorgewar, Habitat Conservation Society members Ankit Bakde, Amit Deshmukh, Omkar Matte, Najish Ali, Rohit Belsare, Rahil Ali, Shahid Pathan, along with other NGO Members. Local residents also provided significant assistance during the rescue.

2. Tiger Cub reunion

Photo: Tiger reunion operation team, featuring Dinesh Khate, Forester Kudmethe Ji, Ashish Tamatkar, Shashank Moharkar, Karan Togattiwar, members of Habitat Conservation Society and a Forest watcher. The photo clearly shows the significant decrease in water levels in the lake.

A tiger cub strayed into a village of Sushi-Dabgaon in Chiroli area of Chandrapur Regional Division, following a dog and becoming separated from its mother. A major operation was conducted to reunite the cub with its mother.

Through a thorough examination of camera traps across the area, it was confirmed that the cub's mother was a tigress from Chiroli.

In April, with temperatures reaching as high as 48 degrees Celsius in the Chandrapur district, our organization played a crucial role in the tiger reunion campaign at Sushi-Dabgaon, collaborating closely with the Chandrapur territorial division and the forest department. During the operation, temperatures soared to around 45 degrees Celsius, making the task particularly challenging.

Photo: Natural and manmade water-holes in sushi-dabgaon beat. These waterholes are playing very important role for wildlife in peak summer.

The Andhari river, which originates from the core area of the Tadoba Tiger Reserve, runs through the forest. While patrolling at temperatures of 46 degrees Celsius during the reunion campaign, we observed small puddles forming along the stream, highlighting the dire condition of the water.

These waterholes, constructed by the forest department as recommended by our organization, are essential for wildlife, ensuring they have accessible water during the scorching summer months.

3. Snake Rescue

Photo: Releasing Cobra snakes in natural habitat, which were seized from Garudi.

In August 2012, forest department and a wildlife organization received reports of Garudi from Madhya Pradesh playing with snakes around Mahakali temple in Chandrapur. The organization insisted that the snakes should be released back into their natural habitat after proper treatment. These snakes had suffered injuries from eagles, including stitched jaws and removed poison glands, making their immediate release inappropriate.

With the assistance of a veterinary doctor, the snakes were treated and cared for at the treatment center in Seminary Hills, Nagpur until they fully recovered. Our team of veterinary doctors and wildlife experts ensured that they were eventually released into their recorded habitats in the forests of Pench.

4. Heron Rescue:

Photo: Rescued Grey Heron which suffered heat stroke in extreme summer and brought to TTC Chandrapur for treatment.

While bird watching at Gorja lake, our team discovered an injured heron. Members of our organization carefully captured the bird and took it to the treatment center for care. After a successful recovery, the heron was safely released back at the pond. The operation was carried out by Shashank Moharkar, Rohit Belasare, Karan Togattiwar.

5. Monitoring Wildlife Corridors:

Photo: Rail Kill Monitoring on Railway track passing through forest with Forest Department Chandrapur

Ballarshah-Gondia Railway Line:

The Ballarshah-Gondia railway line has been the site of numerous accidental deaths of wild animals. Out team continuously monitors the track and promptly informs the forest department about any wildlife casualties. This area is home to many tigers, leopards, bears, Indian gaurs, sambar and chital. Unfortunately, wild animals die here every year, so we maintain a vigilant watch over the railway line regularly and inspect it in collaboration with the forest department.

Photo: : Regular Wildlife Monitoring with Forest Department.

TheBallarshah-Gondia railway line serves as a critical wildlifecorridorconnecting the Kawal Tiger Reserve, Kanhalgaon Sanctuary, Tadoba-Andhari Tiger Reserve, and Umred-Karhandla Sanctuary. Due to high incidents of wildlife accidents on this railway line, we have urged the forest department and railway administration to implement a mitigation plan. A survey was conducted with their cooperation to address this pressing issue.

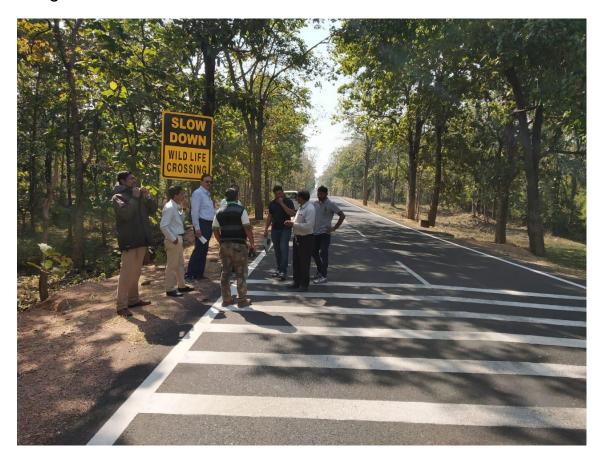

Photo: Corridor Survey with DFO Shri Sonkusare, National Highway Matte Sir.

> Chandrapur-Mul Highway (NH-930)

Chandrapur - Mul Highway (NH-930) is an importantwildlife Corridor connecting Kawal Tiger Reserve, Kanhalgaon Sanctuary, Tadoba-Andhari Tiger Reserve, and Umred-Karhandla Sanctuary. In collaboration with the Wildlife Conservation Trust, we conducted camera trapping to gather data for implementing a mitigation plan. A survey of the highway was carried out in conjunction with the wildlife organization, and approval was granted to move forward with the mitigation measures. Dinesh Khate from the Habitat Conservation Society, worked closely with Chandrapur Territorial DFO Mr. Sonkusre and executive Engineer Mr. Matte on this initiative, when he worked with WCT.

6. Forest fire Monitoring:

Photo: Forest Fire Management Survey with Forest Department, Ghot Range, Gadchiroli Division. Date: -15-05-2019.

Gadchiroli forest division recorded the highest number of forest fires, with 10,557 fire incidents documented in 2020-2021. In response to this issue, the Chief Conservator of Forests Mr. Yatbon(I.F.S) convened a meeting with all wildlife organizations to devise a solution. This meeting involved outreach to local villagers and grazers to collaboratively address the problem of forest fires. As part of this effort, our team visited the Ghot area of the forest to assess the situation.

7. Monitoring roads around Tadoba-Andhari tiger reserve:

Photo: Tiger Monitoring Near CSTPS Colony Road with RRU team. Date: - 3-11-2019

Chandrapur Super Thermal power station, located adjacent to the buffer zone of the Tadoba-Andhari Tiger Reserve, has seen an increase in tiger activity on its roads. Our organization has been closely monitoring tiger movements in the area and collaborating with the Forest department to prevent any incidents of human-animal conflict.

8. Grassland Monitoring and Management in Tadoba-Andhari tiger reserve:

Photo: Grassland Development Project Visit By NGO's.

We visited the Tadoba-Andhari Tiger Reserve in Chandrapur to assess the positive developments initiated by the Tadoba-Andhari Tiger project. The forest department has successfully rehabilitated grasslands in the core area, resulting in a notable increase in herbivore populations. This initiative has been commendable.

Our organization took the initiative to examine the grassland development further. We conducted a study tour of the area in collaboration with the Forest Department's guards to observe the progress firsthand.

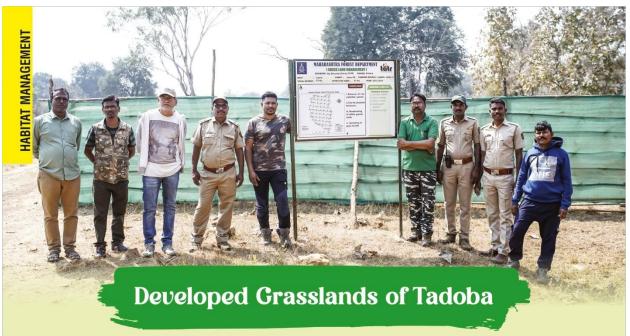
Photo: Grassland Development Project Visit By NGO's with Forest Department

everal villages within the Tadoba-Andhari Tiger Reserve have been relocated over the past few years, resulting in a significant increase in wildlife in the area. Academicians and officials from non-governmental organizations (NGOs) recently visited the lands of these relocated villages in the core area of Tadoba to assess the environmental health of the new grasslands.

The sanctuary was initially declared in 1938 and later designated as a National Park in 1955. Over the years, villages such as Khatoda and Pandharpauni in 1972, Botezari and half of Kolsa in 2006, and more recently, Jamni, Palasgaon, Ramdegi Navegaon, and Rantalodhi have been successfully rehabilitated outside the core area. Three types of grasses have been developed in these village areas: short, medium, and tall grasses. These grass areas are crucial for wildlife, providing essential grazing, hiding, and breeding sites for various species of prey. Certain parts of the vegetation in these areas are dominated by grasslands, with a continuous cover of herbs, shrubs, and wild leguminous plants.

Grass planting has played a vital role in retaining soil moisture and preventing excessive evaporation during the summer months. This significantly contributed to maintaining soil quality. The greater the amount of grassland within a sanctuary, the higher its biological carrying capacity. Currently, Tadoba encompasses approximately 885 hectares of grassland, which constitutes nine percent of the total land area. Efforts are on to further increase the area under grass, as it forms the foundation of the entire wildlife ecosystem.

Following the rehabilitation of villages new grasslands have been developed and are being scientifically managed. In Navegaon Ramdegi alone, 24 different species of grasses have been developed on approximately 230 hectares of land. Similarly, the grass was planted on 85 hectares of land in Palasgaon and 47 hectares of land in Jamni village. Specific grass species, such as Marvel, Ravi, Shikka, Motion, Kusal, Ghayal, Vatan, Padayal, Survel, Ran-bajri, Datad, Devdhan, Rantur, Ranmug, Heti, Doob, Ran-barbati, Gondli, Wild ragi, Crow fruit, Ber, Durva and many more, have been planted in these designated fields.

To control the growth of useless grass and invasive species, timely identification and uprooting are essential, typically performed two to three times a year before the plants bear fruit. Invasive species such as Bhutganja, Tarota, Chikna, Lenduli, Chipdi, Aghada, White Chikwa, Fetra, Kombra, Diwali Grass, Carrot, and Silk Fork are diligently removed. Significant amount of money is spent every year on the removal of invasive species.

Prof. Suresh Chopane and Prof. Yogesh Dudhapchare of Green Planet Society, Dinesh Khate of HCS Habitat Conservation Society, Manish Naik of Tree Foundation, Amod Gaurkar of Tarun Environmentalist Organization Shankarpur, Ajay Poddar of TER Trust for Ecological Restoration, Saurabh Dongre of Ears Foundation, Shashank Moharkar, Karan Togattiwar, Pintu Uike, Bhavik Yergude of SARD Institute, Mohammad Suleiman of Saving and Conserving Forest (SCF) Trust and others were present on this occasion.

- Dinesh Khate Habitat Conservation Society, Chandrapur

9. Lake Water Management for wildlife:

Photo: Waste Water Management By our NGO.

We observed that Lohara Lake in the Mamla range had been devoid of water for wildlife until the end of summer. Despite our requests for deepening the lake, we received no response. In response to this need, we made the decision to construct a dam, which has significantly improved water availability in the lake for local wildlife.

10. School Outreach Program:

Photo: NGO providing various Information about Wildlife Conserrvation.

The Maharashtra government initiated the "Anubhuti" program to raise awareness among school children about wildlife. As part of this initiative, we provided information about wild animals, the importance of wildlife, and the significance of forests. Wildlife trails were also organized for the students.

Photo: Student Education Program

In Pangdi village, located with the Tadoba-Andhari Tiger Reserve, students undergoing training under the ICICI Foundation were educated about the

importance of wildlife and wildlife corridor. Key contributors to this initiative included Mr.Dinesh Khate,Mr. Manish Naik, Mr. Saurabh Dongre, Mr. AnkitBakde.

Photo: Various Competition organized By NGO.

Additionally, our organization organizes drawing and essay competitions for children in celebration of Wildlife Week, covering all associated costs. We also provide the necessary materials for these competitions, ensuring an engaging and educational experience for the students.

Photo: Various ProgramsBy NGO's to encourage students to protect Nature.

Every year as part of Wildlife Week, our organization hosts a painting and essay competition for school children at our own expense. This program was successfully conducted at a school in Kavathi village, Chandrapur, with the aim of fostering a love for wildlife among the students. This initiative was led by Krupal Nakade, Suraj Dahaki, Rohit Belsare, Sainath Chaudhari.

11. Vulture Conservation:

Photo: Migratory Vultures Monitoring in Gadchiroli.

Gadchiroli district serves as a habitat for various vulture species, mostly migratory vultures such as Griffon Vultures and Cinereous Vultures. The Habitat Conservation Society is actively working to increase the population of vultures by ensuring that their habitat remains undisturbed.

Photo: Fox Monitoring & Camera Trapping For Grassland Conservation.

Grasslands are crucial habitats for wildlife and play an essential role in biodiversity. Currently only 224 individuals of certain endangered bird species remain in India. These grasslands also support species such as

foxes, jackals, and wolves. Our team is conducting studies on these ecosystems and their inhabitants. Aditionally, while the forest department is involved in tress plantation in these grassy areas, we are guiding them on the importance of preserving these grasslands as vital wildlife habitats.

12. Monitoring Infrastructure Projects around Tadoba-Andhari TR:

Chandrapur district has an important wildlife corridor, Tadoba-Andhari Tiger Reserve-Kanhalgaon Sanctuary-KawalTigerReserve-Indravati Tiger Reserve-UmredKarhandla is an important corridor, adjacent to Tadoba-Andhari Tiger Reserve, Chandrapur-Mul NH-930 highway. Adjacent to Tadoba-Andhari Tiger Reserve is the Bor Tiger Reserve corridor, called the Bottle Neck Corridor, to the North is Bor and to the North East is UmredKarhandla,

Photo: 750m animal underpass near Bandar village near Chimur.

Photo: Sambar deer crossing the road in Tadoba-Andhari Tiger Reserve

Photo: Open Cast Mine Chandrapur Disturbing Wildlife Corridor.

An opencast coal mine is located adjacent to the buffer zone of the Tadoba-Andhari Tiger Reserve. Through our camera trap monitoring, we observed regular movements of tigers in the area. It became clear that the opencast mine significantly impacted the daily lives of the wildlife. Notably tigers were seen traversing this area, moving between the mine and the Chandrapur thermal power station.

Photo: Road Expansion Causing Tree Cutting in Forest Area.

The Baretha ghat section as a vital wildlife corridor in Madhya Pradesh. Unfortuately, the National highway Authority commenced highway construction in this area without creating an animal underpass, despite the forest department's awareness of the situation. The oversight poses a

significant threat to the integrity of crucial wildlife corridors, jeopardizing the safe movement of animals.

Gosekhurd Canal:

Photo: Gosekhurd Canal Is Dividing Forest in Bramhapuri Division.

Gosekhurd Canal, passing through Bramhapuri forest, was constructed without considering its impact on wildlife. In response, we proposed the installation of overpasses to facilitate safe animal crossings. This suggestion has been acknowledged, and construction is currently underway to implement these wildlife-friendly measures.

The Gosekhurd canal runs through the Bramhapuri Forest Division, disrupting animal movement across the area. Large projects like this cansignificantly disturb natural habitats. To mitigate this impact, overpasses

Photo: Huge Canal Construction Disturbing Forest Habitat.

are being created to facilitate safe wildlife crossings in the affected forest routes

13.Monitoring wildlife-vehicle collision:

Our team regularly monitor the incidents of wildlife vehicle collision along with the forest department in Chandrapur district.

Photo: In November 2018,three tiger cubs died in a train accident in the Lohara Foreston Ballarshah-Gondia railway line

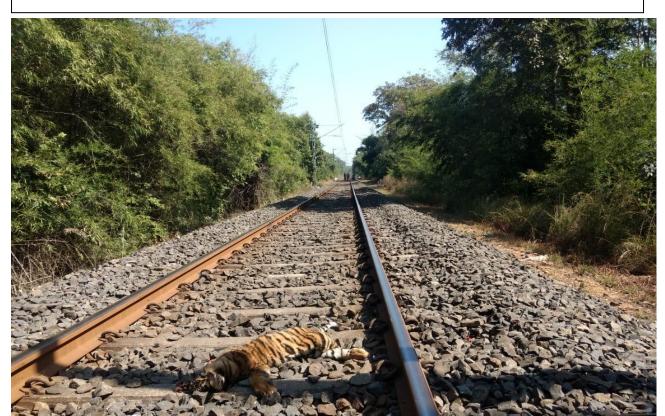

Photo: In September 2017,a sloth bear along with her two cubs died in a train accident in the Keljar forest, within the Chandrapur territorial division on the Ballarshah-Gondia railwayline

The incident occurred near the Mul Railway Crossing, an area that was frequently visited by bears. The bear had been known to give birth to her cubs in the railway tunnel, but unfortunately, she lost her life in a train accident.

Golden jackal that was killed in a collision with a car while attempting to cross the road on NH-930. This highway serves as a vital wildlife corridor connecting Kawal Tiger Reserve (Telangana), Kanhalgaon Sanctuary (Maharashtra), Tadoba-Andhari Tiger Reserve (Maharashtra), and UmredKarhandla Sanctuary (Maharashtra). Therefore, it is crucial to prioritize its preservation

Sambar deer Hit by unknown vehicle near mamla fata on Chandrapur-Mul Highway NH-930. This Is also Wildlife Corridor of Telangana-Maharashtra.

This is a chital (spotted deer) that was hunted by wild dogs in the Junona forest. The railway track visible in the background is notorious for causing numerous wildlife deaths, earning it the label "death trap." This photo starkly illustrates the tragedy of the accident, highlighting the significant impact on wildlife. It underscores the urgent need to protect this route.

A jackal was found dead on the NH-353B highway in a non-forest area. This incident highlights that wild animals inhabit not only forests but also agricultural fields, grasslands, and the Zudpi forest. We are urging the administration to implement mitigation measures in areas that serve as wildlife habitats outside of designated forested regions.

A spotted deer (chital) was found dead due to a roadkill incident on a wildlife corridor. This photo was taken during the pandemic, when trafficwas notably reduced.

The rusty-spotted cat, the world's smallest cat, died after being struck by a vehicle in the buffer zone of Tadoba-Andhari Tiger Reserve. This species is listed as Schedule I under the Wildlife Protection Act of 1972.

On the Ballarshah-Gondia railway line in the Nagzira Sanctuary, a tiger was unfortunately killed in a train collision. This train route passes through the forest, yet the lack of any mitigation plan for wildlife has led to such tragic incidents. In contrast, the same railway line further along the Balaghat-Nainpur route in Madhya Pradesh has implemented effective mitigation measures, successfully reducing wildlife accidents. However, the death rate of wildlife in railway accidents continues to rise in Maharashtra..

An Indian gaur tragically died in a train accident, dragged along the railway track for 700 meters before its skin was removed. The train was eventually stopped, allowing the animal to be pulled aside. Unfortunately, despite these efforts, this large herbivore succumbed to its injuries.

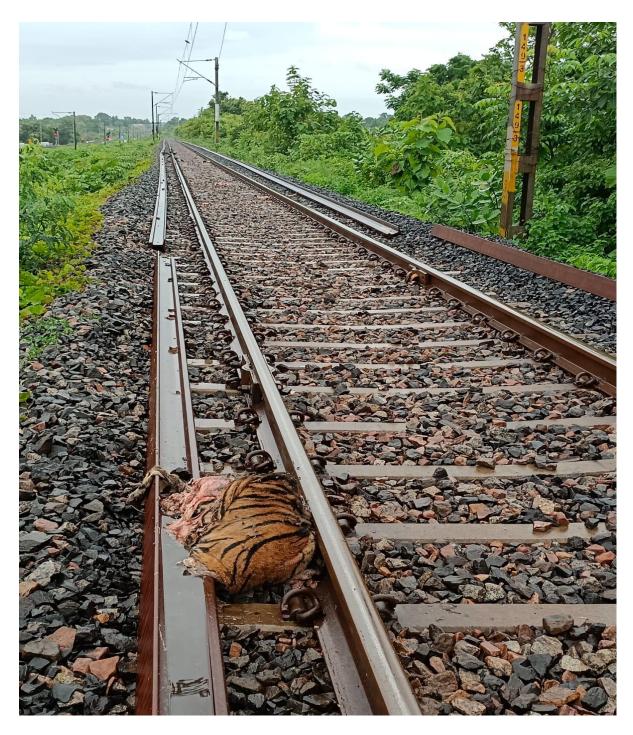
Forest department officers and veterinary officers, and officials from our organization were present and conducted the postmortem.

Following the Indian gaur accident on the Ballarshah-Gondia railway track, an inspection was conducted by the forest department and members of our organization, the Habitat Conservation Society. This inspection underscored the critical need for implementing mitigation measures to prevent such wildlife accidents in the future. Only through proactive strategies can we safeguard wildlife and reduce the risk of similar incidents.

This is the main railway line connecting Maharashtra and Hyderabad, which passes through the Chunala area of the Central Chanda forest in Jogapur. So far, two tigers, numerous leopards, and a sloth bear have tragically lost their lives in train accidents along this route. The railway

administration and the forest department are prepared to implement a mitigation plan, but this process is complex and requires significant time to execute effectively.

A male jackal died in a road accident near Savli village, leaving behind a family with young cubs. When we arrived at the scene, we found the female jackal sitting beside the body of her mate. This incident highlights the urgent need for mitigation plans in areas where wildlife is present, including farmland and grasslands.

There is an open-cast mine operated by Western Coalfields near Chandrapur city, adjacent to the buffer zone of the Tadoba-Andhari Tiger Reserve. This proximity has affected the forest environment, leading to increased wildlife movement near human settlements.

The Habitat Conservation Society, in collaboration with the Forest Department, set up camera traps to monitor wildlife activity, capturing several images of animals near Chandrapur city.

We initiated a study on wildlife movement in the area and observed that tigers from Urjanagar and Durgapur frequently traverse the open-cast mines. Notably, tigers were seen roaming freely, even during daylight hours, with several workers reporting sightings near human settlements.

A tiger was found dead in a field near Majri railway station in Bhadravati taluka, Chandrapur district. Aluminum wire was discovered wrapped around the tiger's legs and neck. In this area, wild animals often suffer due to the shock from such electric wires, as tigers have limited routes to access other forests. This situation exposes wildlife to unfortunate incidents like this one.

Present at the scene were Chief Conservator of Forests Mr. Lonkar, Divisional Forest Officer Mr. Khade, Field Director of Tadoba-Andhari Tiger Reserve Mr. Jitendra Ramgaonkar, and President of the Habitat Conservation Society Mr. Dinesh Khate, along with Karan Togattiwar, Shashank Moharkar, Mahesh Chandankhede, Harshad Ingole, and other members of the organization, as well as Shripad Bhakre and members of SARD NGO.

.

14. Camera Trapping

HCS has also set up camera traps around urban areas that connect to the forest to monitor animal movement near residential neighborhoods. This study has significantly contributed to reducing human-animal conflicts in the vicinity. Here are some images collected from the camera traps.

This photo shows a tiger hunting cattle in a farming field adjacent to the pipeline of Chandrapur Super Thermal Power Station, near the city of Chota Nagpur. After collaborating with the forest department to set up a camera trap, we captured images of the tiger and her cubs returning to feed on their prey. The cubs, now over a year old, are frequently seen close to the village, but the tigress has not attacked any humans.

Sambar Deer

Indian porcupine

Sloth Bear with cubsNative Tigress

This is T-56 Male tiger From Tadoba-Andhari tiger reserve Unfortunately has Captured from Forest department about 4 people killed by this tiger.

FIELD WORK

these are some images of Sushi-Dabgao Rescue Operation

A Documentary about the Last Sarus Crane of Chandrapur District was showcased in Agarzari Village.

The Forest Department must take concrete steps to protect tigers, especially as they are increasingly entering urban areas. We have been monitoring tiger movements in collaboration with the department. Unfortunately, due to negligence, a tiger was lost in the Bhadravati area, under a bridge, prompting action against the concerned authorities. However, the Forest Department has acknowledged that our organization is taking the right measures to safeguard these tigers.

These signboards are often ignored by drivers and cannot serve as effective mitigation measures. It is essential to construct underpasses as a more reliable solution for wildlife protection and safe crossings.

नवराष्ट्र

वाहनाच्या धडकेत कोल्ह्याचा मृत्यू

22 दिवसांत तिसरा बळी

📘 चंद्रपूर ब्युरो. लोहारा येथे अज्ञात वाहनाच्या धडकेत नर कोल्ह्याच्या दुर्दैवी मृत्यू झाल्याची घटना घडली. हॅबिटॅट केन्झरव्हेशन सोसायटीचे सदस्य ज्युबी शेख कामानिमित्त जात होते. त्यांना कोल्हाचा अपघातात मृत्यू झालेला दिसून आला. चंद्रपूर-सावली दरम्यान 22 दिवसात तीन कोल्ह्यांचा बळी गेला आहे. महामार्ग क्रमांक एनएच 930 वर ही घटना घडली. वनपरिक्षेत्र अधिकारी चंद्रपुर यांना ह्या घटनेची माहिती हॅबिटॅट कन्झरव्हेशन सोसायटीचे अध्यक्ष दिनेश खाटे व सदस्य अमित देशमुख यांनी दिली. अपघातात वन्यप्राण्यांचा होण्याच्या घटनेचे सत्र सुरूच आहे. पण राष्ट्रीय महामार्ग किंवा वनविभाग गंभीर नसल्याचे लक्षात

ह्यांच्यापैकी कुठल्याही अधिकाऱ्यांनी फोन करून दखलसुद्धा घेतली नाही. आणखी किती वन्यप्राण्यांचे जीव हा महामार्ग घेणार आहे ह्यावर प्रश्नचिन्हच आहे. चंद्रपूर-मूल महामार्गावर अनेक वन्यप्राण्यांनी जीव गमावला आहे. एकीकडे ताडोबा-अंधारी व्याघ्रप्रकल्प पदमापूर ते मोहुलीं हा रस्ता संध्याकाळी 6 नंतर बंद असतो. मग चंद्रपूर-मूल रस्ता का नाही बंद करू शकत? हा कसला दुजाभाव. पदमापूर ते मोहुलीं रस्त्यावर स्पीड ब्रेकर लावले आहे.

Chandrapur Edition 16 January 2023 Page No. 1 epaper.navarashtra.com

नवराष्ट्र

वाहनाच्या धडकेत कोल्हा

📘 चंद्रपूर, ब्युरो. अजयपूर येथे वन्यजीवांसाठी कर्दनकाळ ठरलेला नॅशनल हायवे क्रमांक 930 वर कोल्हीचा अपघातात मृत्यू झाला. वनविभागाला याबाबत हॅबिटॅट कंझर्वेक्षण सोसायटीचे दिनेश खाटे यांनी फोनद्वारे कळविण्यात आले. पण वनविभागाचे कुठलेच अतिदक्ष अधिकारी घटनास्थळी पोहोचले नाही. चंद्रपुर-मुल महामार्गावर रोज वन्यजीवांचा बळी जात आहे. पण याबाबत वनविभागाची उदासीन भूमिका आहे. चंद्रपूर-मूल महामार्गावर उपशमन योजना म्हणजेच अंडर पासेस वन्यजीवांसाठी ये-जा लवकरत

लवकर बांधण्यात यावे, यासाठी हॅबिटॅट कंझर्वेक्षण सोसायटी नेहमीच पाठपुरावा करण्यात आलेला आहे. पण अजूनही अंमलबजावणी झाली नाही. चंद्रपूर-मूल महामार्गावर वन्यजीवाचे होणारे अपघात रोखने अशक्य झाले

Chandrapur Edition 25 December 2022 Page No. 1 epaper.navarashtra.com

चंद्रपूर–सावलीदरम्यान २२ दिवसांत तीन कोल्ह्यांचा मृत्यू

राष्ट्रीय महामार्गावर वन्यप्राण्यांचे अपघात वाढले

आहे.

सेंमी.

60-

वजन

उत्तर

सर्वस

कोल्ह

असल

दिसत

काळ-

भौगोर्

परिस्थि

यांच्य

काळा

मिश्रण

चंद्रपूर : लोहारा येथे अज्ञात वाहनाच्या धडकेत नर कोल्ह्याच्या मृत्यू झाल्याची घटना घडली, हॅबिटॅट कंझवेंक्षण सोसायटीचे सदस्य ज्युबी शेख कामानिमित्त जात असताना त्यांना कोल्ह्याचा अपघातात मृत्यू झालेला आढळला. यापूर्वीही या मार्गावर वन्यप्राण्यांचे अपघात झाले असून, चंद्रपूर-सावली दरम्यान २२ दिवसात ३ कोल्ह्यांचा मृत्यू झाल्याची माहिती हॅबिटॅट कंझवेंक्षण सोसायटीचे अध्यक्ष दिनेश खाटे व सदस्य अमित देशमुख यांनी दिली आहे.

अपघातात वन्यप्राण्यांचे मृत्यू होण्याच्या घटनेचे सत्र सुरूच

आहे. परंतु, राष्ट्रीय महामार्ग किंवा वनविभाग गंभीर नसल्याचे लक्षात येते. यांच्यापैकी कुठल्याही अधिकाऱ्यांनी फोन करून दखल सद्धा घेतली नाही. आणखी किती वन्यप्राण्यांचे जीव हा महामार्ग घेणार आह. यावर प्रश्नचिन्हच आह. चंद्रपुर-मूल महामार्गावर अनेक वन्यप्राण्यांनी जीव गमावला आहे. एकीकडे ताडोबा-अंधारी व्याघ्र प्रकल्पातील पद्मापुर ते मोहुर्ली हा रस्ता संध्याकाळी ६ नंतर बंद असतो मग चंद्रपुर-मूल रस्ता का नाही बंद केला जात, असा प्रश्न वन्यजीवप्रेमी दिनेश खाटे यांनी उपस्थित केला आहे. चंद्रपुर-मूल हा नॅशनल हायवे क्रमांक ९३० असून जवळपास जंगलातूनच जातो. हा हायवे ₩ पान २ वर...

नवराष्ट्र

दोन दिवसांत दोन

चंद्रपूर ब्युरो. मागील दोन दिवसांत दोने वन्यप्राण्यांचा रस्ता आणि रेल्वे मार्गावरील अपघातात मृत्यू झाला. मामला फाटा नजीक चंद्रपूर-मूल राष्ट्रीय महामार्ग 930 वर अज्ञात वाहनाच्या धडकेत मादी हरणाचा मृत्यू तर एक दिवसाआधी जुनोना वनपरिक्षेत्रात बल्लारशाह-गोंदिया रेल्वेच्या अपघातात सांबर प्राण्याचा मृत्यू झाला, या घटना वनविकास महामंडळ च्या वनपरिक्षेत्रात घडल्या असून राष्ट्रीय महामार्ग प्रशासनाने लवकरात लवकर पाऊल उचलून वन्यप्राण्यांचे अपघाताचे सत्र हे कसे थांबवता येईल, याकडे लक्ष देणं गरजेचे झाले आहे.

चंद्रपूर-मूल राष्ट्रीय महामार्ग 930 वर वन्यप्राण्यांचे अपघाताचे सत्र सुरूच आहे, अनेक वन्यप्राण्यांना जीव आहे, गमवावा लागला मामला फाट्यावरून काही दिवसांपूर्वी एका वाघाने रस्ता ओलांडण्याचे व्हिडीओ वायरल झाले होते, त्याच भागात मादी हरणाचा अज्ञात वाहनाच्या धडकेत दुर्दवी मुत्यू झाला. अपघात एवढा होता कि मादी हरणाच्या

गर्भातील गर्भ पिशवीमध्ये असलेला पूर्ण वाढीचा पिल्लू सुद्धा मृत्युमुखी वनपरिक्षेत्राचे मामला वनविकास महामंडळाचे अधिकारी आत्राम यांनी लगेच घटनास्थळी धाव घेतली. पण मादी हरणाचा जागीच मृत्यू झाला. यावेळी वनपरिक्षेत्र र्रृ अधिकारी आत्राम, बुराडे, स्वामी हॅबिटॅट कंझर्वेक्षण सोसायटीचे अध्यक्ष दिनेश खाटे व सदस्य अंकित बाकडे उपस्थित होते. चंद्रपूर-मूल हा नॅशनल हायवे असून जवळपास जंगलातुनच जातो, हा हायवे ताडोबा-अंधारी व्याघ्र प्रकल्प (बफर) क्षेत्राला लागन आहे. चंद्रपुर प्रादेशिक व वनविकास महामंडळ हे जंगल क्षेत्र या हायवेला लागूनच आहे. म्हणून वन्यजीवांचे हायवे ओलांडताना वन्यजीवांचा नाहक बळी गेलेला आहे. अजूनपर्यंत या हायवेवर वन्यजीवांसाठी उपशमन योजना राबविल्या जात नाही आहे, आणखी किती वन्यजीवांचा बळी गेल्यावर राष्ट्रीय महामार्ग प्रशासन कधी तत्परता दाखवून उपशमन योजना राबवण्यासाठी जागी होणार, असा सवाल उपस्थित होत आहे

Chandrapur Edition 23 January 2023 Page No. epaper.navarashtra.com

अलग-अलग दुर्घटनाओं में हिरण और सांबर की मृत्यु

ब्यूरो | चंद्रपुर. चंद्रपुर-मूल राष्ट्रीय महामार्ग 930 पर मामला मोड़ के पास अज्ञात वाहन की टक्कर में एक हिरण की मौत हो गई। उसी प्रकार एक दिन पूर्व जुनोना वनपरिक्षेत्र अंतर्गत बल्लारशाह गोंदिया रेल मार्ग पर सांबर की मौत की घटना सामने

चंद्रपुर मुल मार्ग पर लगातार हो रही जंगली जानवरों की दुर्घटना में मौत को रोकने उपाय की मांग वन्यप्रेमियों ने की है। चंद्रपुर मूल राष्ट्रीय महामार्ग 930 पर जंगली जानवरों के दुर्घटना में मरने का सिलसिला थमने का नाम नहीं ले रही है। इसकी वजह से अनेक जंगली जानवरों को अपनी जान गंवानी पड़ी है। हाल के पखवाड़े भर में इसी मार्ग पर अजात वाहन की टक्कर में 3 लोमडियों की मौत हो गई थी। मामला मोड़ के पास कुछ दिनों पर्व ही एक बाघ के सड़क पार

करने का वीडियो वायरल हुआ था। इसी मार्ग पर 20 की देर रात अज्ञात वाहन की टक्कर में मादा हिरण की मौत हो गई। वाहन की टक्कर इतनी जोरदार थी कि हिरण के गर्भ का पर्ण विकसित बच्चा भी मर गया। सूचना के आधार पर वनपरिक्षेत्र वनविकास महामंडल अधिकारी आत्राम ने हिरण के उपचार के लिए तत्परता दिखाई किंत किसी प्रकार का उपचार मिलने के पूर्व ही र् हो गई। देर वनविकास बुराडे, स्वाम के लिए ले ने पोस्टमार्ट अवसर पर आत्राम, वन हॅबिटॅट अध्यक्ष दि अंकित बाव घटना के ए गोंदिया रेल जानवरों की ने कछ सझ से तार की अनेक सुझा

कोई पहल न

वाहनाच्या धडकेत कोल्हा ठार

अजयपर येथे वन्यजीवासाठी कर्दनकाळ ठरलेला नॅशनल हायवे क्रमांक ९३० वर कोल्ह्याचा अपघातात दुर्दैवी मृत्यू झाला. चंद्रपूर वनविभागाच्या

दिली नाही. चंद्रपुर-मूल महामार्गावर रोज वन्यजीवांचा बळी जात आहे. वन्यजीवांसाठी चंद्रपूर-मूल महामार्गावर वन्यजीवांना ओलांडण्यासाठी अंडरपासेस करण्याची मागणी मागील अनेक वर्षांपासन केली जात आहे. मात्र, रस्ते महामार्ग विभाग दुर्लक्ष करीत

अधिकाऱ्यांनी घटनास्थळी भेट

असल्याचा आरोप खाटे यांनी केला आहे. चंद्रपर-मूल हा नॅशनल हायवे क्रमांक ९३० असून जवळपास जंगलातूनच

जात. हा हायवे ताडोबा-अंधारी व्याघ्र प्रकल्प (बफर) क्षेत्राला लागुन जातो. चंद्रपुर प्रादेशिक व वनविकास महामंडळ हे जंगल क्षेत्र या हायवेला लागूनच आहे. दोन्ही बाजूला जंगल असल्याने हायवेवरूनच वन्यप्राणी रस्ता ओलांडत असतात. यातून अनेकदा वन्यजीवांचे अपघात झाले आहे. यापुर्वी या मार्गावर अस्वल, हरीण व तत्सम वन्यप्राण्यांचा बळी गेला आहे.

Smart Chandrapur Edition Dec 25, 2022 Page No. 01 Powered by : eReleGo.com

नवराष्ट्र

पेठजवळ अपघातात कोल्हा ठार

चंद्रपूर ब्युरो. नागपूर - चंद्रपूर महामार्गावर घोडपेठजवळ कोल्ह्याचा अपघातात दुर्दैवी मृत्यू झाला असून, ही घटना गुरुवारी सकाळीसमोर आली

भद्रावती येथील वन्यजीव प्रेमी इमरान खान हे कामानिमित्त भद्रावतीवरून चंद्रपूरला येत असताना त्यांच्या निदर्शनास आले कि एक वन्यजीव रस्त्यावर मृतावस्थेत पडून आहे. इमरान खान घाईत असल्याने त्यांनी ही माहिती हॅबिटेट कंन्झरवेशन सोसायटी संस्थेचे दिनेश खाटे यांना फोन वरून

माहिती दिली. दिनेश खाटे व प्रसाद चट्टे यांनी घटनास्थळ गाठून पाहणी केली असता कोल्हा असल्याचे निष्पन्न झाले. अपघातात त्या कोल्ह्याचा पाय तुटून वेगळा झाला होता आणि शेपटीसुद्धा शरिरापासन वेगळी होऊन अज्ञात वाहनाच्या आहे. नागपूर -चंद्रपूर महामार्गावर वरोरा -भद्रावतीचे जंगल क्षेत्र सुद्धा आहे. पण राष्ट्रीय महामार्ग किंवा वनविभागाकडन वन्यजीव संरक्षणाकरीता कठलीही उपाय योजना न करता हा महामार्ग होऊ दिला आज त्याचे परिणाम हे वन्यजीव भोगत आहे. ह्या महामार्गावर बिबट, निलगाई, हरीण, तडस्या, कोल्हे, साप अमे अमंग्र्य वन्यजीवांना जीव गमवावा लागला आहे. टेमर्डा नजिक महामार्गावर एका तडसाचा अपघातात एक पाय तुटला होता. परंतु तो जिवंत

असल्याने तेथील वनपरिक्षेत्र अधिकारी यांनी तडस आपल्या ताब्यात घेऊन उपचार केले. परंतु उपचारादरम्यान त्य तडसाचा मृत्यू झाला. तडस हा प्राणी आज संपूर्ण जंगलातून नष्ट होण्याच्य मार्गावर आहे. नागपूर वाघसुद्धा महामार्गावर ओलांडतानाचे दृश्य लोंकांनी बघितले आहे. त्यामळे महामार्गावर लवकराव लवकर उपशमन योजना राबवन वन्यजीवांचे अपघातात टाळण्याकरित प्रयत्नांची गरज आहे

शहर के कचरे में मिली हिरण की खाल

अज्ञात आरोपी के खिलाफ मामला दर्ज

 चंद्रपुर, ब्यूरो. शहर के मध्य भाग में हिरण की खाल मिलने से हडकंप मच गया. यह हिरण की खाल चंद्रपुर के तुकुम इलाके के आदर्श चौक के डॉक्टर कुलकर्णी के क्लिनिक के सामने कचरे में मिली थी. इस मामले में वन विभाग ने अज्ञात आरोपियों के खिलाफ मामला दर्ज कर जांच शुरू कर दी है. हैबिटेट कंजर्वेशन सोसाइटी के साईनाथ चौधरी और शुभम जगताप ने घटनास्थल पर इस खाल को देखा. उन्होंने इसकी सूचना वन विभाग को दी. चंद्रपुर वन विभाग के बिट गार्ड प्रदीप कोडापे और उनके सहयोगी

तुरंत मौके पर पहुंचे. जब घटना की जांच की गई तो वह चीतल यानी हिरण की खाल निकली, हालांकि, वन विभाग के सामने यह सवाल खडा हो गया है कि शहर के बीचों-बीच भीड़-भाड़ वाले इलाके में इस हिरण की खाल को कोई कैसे ले आया होगा. क्लिनिक हमेशा व्यस्त इलाका रहता

कार्रवाई के डर से खाल फेंके जाने की संभावना

हैबिटेट कंजर्वेशन सोसायटी के अध्यक्ष दिनेश खाते ने संभावना जताई है कि वन विभाग की कार्रवाई के डर से खाल को फेंक दिया गया होगा. वन विभाग की ओर से अज्ञात व्यक्ति के खिलाफ मामला दर्ज कर लिया गया है और इलाके के सीसीटीवी फुटेज की जांच कर आगे की जांच शुरू कर दी गई है.

है. अस्पताल के सामने पुलिस कॉलोनी की दीवार सटी हुई है, ऐसे आवागमन वाले स्थान पर कचरे में हिरण की खाल फेंके जाने से आश्चर्य व्यक्त किया जा रहा है.

पुण्य 🏖 नगरी

अज्ञात वाहनाच्या धडकेत दुर्मीळ वाघाटीच्या पिल्लाचा मृत्यू

मार्गावर अजात वाहनाच्या धडकेत दुर्मीळ वाघाटीचा पिल्लू ठार बाल्याची घटना रविवारी उजेडात . आली. चिचपल्लीवरून हॅबिटॅट कन्झर्वेशन सोसायटीचे दिनेश खाटे व त्यांचे सहकारी शहाबाज शेख जात असताना रस्त्यावर काहीतरी छोटा प्राणी मृतावस्थेत पड्न असल्याचे आढळून आले. जवळ जाऊन बघितले असता मृत प्राणी दुर्मिळ वाघाटी मांजराचे पिल्लू असल्याचे निदर्शनास आले.

सहसा निदर्शनास न येणारी वाघाटी मांजर ही निशाचर असल्याने दिवसा फार क्वचितच आढळते. चिचपल्ली-जनोना-पोंभर्णा हा रस्ता

चंद्रपूर : चिचपल्ली- जुनोना म्हणजे संपूर्ण जंगल क्षेत्रातन जातो. या भागात वन्यप्राण्यांचा कर्दनकाळ ठरलेली रेल्वे लाइनसुद्धा आहे. या रेल्वे रुळावर एक मोठा पूल बांधण्यात आला. इतर भागात म्हणजेच मूल, सिंदेवाही, नागभीड, ब्रह्मपुरी या क्षेत्रात कुठेही असे पुल

बांधण्यात आलेले नाही. सर्व भागात भुयारी मार्ग करण्यात आले आहे. परंतु, चिचपल्ली-जुनोना-पोंभुर्णा रस्त्यांवर मोठा पूल बांधण्यात आला. रात्री अवैध तस्करी होत असल्याचे निदर्शनास आले. रेती तस्करसुद्धा हाच रस्ता वापरत असल्याचे

पण वनविभागाकडन होताना दिसत नाही या रस्त्यावर ८० ते ९० च्या वेगाने गाड्या धावतात वाघाटी मांजराचा जिथे मृत्यू झाला त्याच्यासमोर काही वर्षांपूर्वी रान मांजर

मतावस्थेत आढळली होती. वन्यप्राण्यांच्या सुरक्षेसाठी हॅबिटॅट कन्झर्वेशन सोसायटीतर्फे रस्ता सुरक्षा समिती व सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांना अनेकदा पत्र देण्यात आले आहे. पण कुठलेही पाऊल उचलण्यात आले नाही. रस्टी स्पॉटेड कॅट ही दुर्मीळ

१ मध्ये समावेश असलेला. आशिया खंडातील सर्वात लहान मांजर कुळातील मांजर आहे. मांजर लहान असून रात्री तिची हालचाल जास्त असते. या मांजराचे अस्तित्व भारतात व श्रीलंकेतसदा आहे तिची लांबी ३५ ते ४८ सेंटिमीटर असते व वजन १.५ किलोपर्यंत असू शकते. रंग राखाडी भुरकट, पाठीवरती करड्या रंगाच्या रेषा असतात आणि पोटावर पांढऱ्या रंगाचे मोठे ठिपके असतात व शेपूट शरीराच्या अर्धी असते. पाणगळती वनांमध्ये त्यांचे अस्तित्व दिसन येते व गवताळ भागात दाट, खंडकाळ भागात ही मांजर दिसून येते.

Smart Chandrapur Edition Apr 17, 2023 Page No. 01 Powered by : eReleGo.com

झाला होता. हॅबिटॅट कन्झर्व्हेशन यांनी पुढील कार्यवाही केली.

ताडोबा व्याघ्रप्रकल्पात अस्तित्व • चिचपल्ली-जुनोना मार्गावरील घटना

वाघाटी मांजराच्या पिल्लाचा अपघातात मृत्यू

🔪 चंद्रपूर ब्युरो. चिचपल्ली-जुनोना मार्गावर अज्ञात भरधाव वाहनाच्या धडकेत दुर्मीळ वाघाटी मांजरीच्या मृत्यू झाल्याची घटना उघडकीस आली. याबाबत वनविभागाला माहिती दिली. चिचपल्ली वनपरिक्षेत्र प्रादेशिक च्या वेलमे यांनी घटनास्थळी जाऊन वाघाटी मांजराच्या पिल्लाचे पंचनामा

चिचपल्ली वरून हॅबिटॅट कन्झवेंशन सोसायटीचे दिनेश खाटे व त्यांचे सहकारी शहाबाज शेख जात असतांना दुर्मिळ वाघाटी मांजरचे पिल्लू असल्याचे निदर्शनास आले. ताडोबा - अंधारी व्याघ्र प्रकल्पात सद्धा

मांजरीचे अस्तित्व दिसून येते,समुहात न राहता एकट्याच दिसतात,झाडांवर

या भागात वन्यप्राण्याचा कर्दनकाळ ठरलेली रेल्वे लाइन सुद्धा आहे. व पुरित त्या लगुन वसतात. चिचपल्ली-जुनोना-पॉभुणां हा रस्ता म्हणजे संपूर्ण जंगल क्षेत्रातून जातो, रस्त्यावर 80-90 च्या वेगाने गाड्या

ग्रांधकाम विभाग यांना रस्त्याविषयी अनेक पत्र देण्यात आले पण मांजरीच्या च्या मृत्यूची माहिती वनविभागाला देण्यात आली

कन्झर्वेशन सोसायटी तर्फे रस्ता

सरक्षा समिती व सार्वजनिक

वनविकास महामंडळाचे वनपरिक्षेत्र अधिकारी पिंजारी आणि त्यांचे कर्मचारी हे घटनास्थळी पोहोचले होते. ते वनपरिक्षेत्र प्रादेशिक चिचपल्ली मध्ये येत असल्याने. चिचपल्ली वनपरिक्षेत्र प्रादेशिक च्या वेलमे यांनी पंचनामा केला

नवराष्ट्र

दुर्मिळ वाघाटीच्या पिल्लाचा वाहनाच्या धडकेत मृत्यू

चंद्रपूर, ब्युरो. चिचपल्ली वरून हॅबिटॅट कन्झर्वेशन सोसायटीचे दिनेश खाटे व त्यांचे सहकारी शहाबाज शेख जात असताना रस्त्यावर काहीतरी छोटा प्राणी मरून पडले होते. जवळ जाऊन बघताच असे लक्षात आले की, हे दुर्मिळ वाघाटी मांजर (Rusty spotted cat) चे पिल्लू असल्याचे निदर्शनास आले. सहसा निदर्शेनास न येणारी वाघाटी मांजर हि निशाचर असल्याने दिवस फार क्वचितच आढळते. चिचपल्ली-जुनोना-पोंभर्णा हा रस्ता म्हणजे संपर्ण जंगल क्षेत्रातुन जातो. या भागात वन्यप्राण्याचा कर्दनकाळ ठरलेली रेल्वे लाइन सुद्धा

रस्टी स्पॉटेड कॅट ही दुर्मीळ असलेली निशाचर प्राणी व परिशिष्ट 1 मध्ये समावेश असलेला, आशिया खंडातील सर्वात लहान मांजर कुळातील रस्टी स्पॉटेड कॅट ही मांजर आहें. ही मांजर लहान असून रात्री तिची हालचाल अधिक असते. या मांजराचे अस्तित्व भारतात व श्रीलंकेत सुद्धा आहे. हिची लांबी 35 ते 48 सेंटिमीटर असते व वजन 1.5 किलोपर्यंत असू शकते. रंग राखाडी भुरकट, पाठीवरती करड़या रंगाच्या रेषा असतात. पोटावरती पांढऱ्या रंगाचे मोठे ठिपके

असतात व शेपूट शरीराच्या अर्धी असते. हि रस्टी स्पॉर्टेड कॅट ओळख आहे. पाणीगळती वनांमध्ये त्यांचे अस्तित्व दिसून येते व गवताळ भागात दाट, खडकाळ भागात जास्त असतात. ताडोबा-अंधारी व्याघ्र प्रकल्पात सुद्धा या मांजरीचे अस्तित्व दिसन येते. समहात न राहता एकटयाच दिसतात. झाडांवर व गुफेत त्या लपुन बसतात. वाघाटी मांजरीच्या मत्यची माहिती वनविभागाला देण्यात अपघाताच्या ठिकाणी महामंडळाचे वनपरिक्षेत्र अधिकारी पिंजारी आणि त्यांचे कर्मचारी हे घटनास्थळी पोहोचले वनपरिक्षेत्र चिचपल्लीमध्ये येत असल्याने, चिचपल्ली वनपरिक्षेत्र प्रादेशिकच्या वेलमे यांनी घटनास्थळी जाऊन वाघाटी मांजरीचे पिल्लूचा पंचनामा आल्याचे सांगतिले.

Chandrapur Edition 30 August 2023 Page No. epaper.navarashtra.com

तरुण भारत

Purva Vidarbha | 2023-01-23 | Page- 9 epaper.tarunbharat.net

लोकमत

वाहनाच्या धडकेत हरणाचा मृत्यू

वन्यप्राण्यांच्या अपघाताचे सत्र थांबवा हॉबेटॅट कंझर्वेक्षन सोसायटीची मागणी

चंद्रपूर, २२ जानेवारी

मामला फाटाजवळी चंद्रपूर-मूल राष्ट्रीय महामार्गवर अज्ञात वाहनाच्या धडकेत मादी हरणाचा मृत्य झाला, तर एक दिवसाआधी जुनोना वनपरिक्षेत्रात बल्लारशाह-गोंदिया रेल्वेच्या अपघातात सांबर प्राण्याचा मृत्यू झाला. या घटना वनविकास महामंडळच्या वनपरिक्षेत्रात घडल्या असून, राष्ट्रीय महामार्ग प्रशासनाने लवकरात लवकर पाऊल उचलून वन्यप्राण्यांचे अपघाताचे सत्र थांबवावे, अशी मागणी हॅबिटॅट कंझर्वेक्षण सोसायटीच्या वतीने करण्यात आली

चंद्रपूर-मूल राष्ट्रीय महामार्गावर वन्यप्राण्यांचे अपघाताचे सत्र सुरूच आहे. यात अनेक वन्यप्राण्यांना जीव गमवावा लागला आहे. मामला फाट्याजवळ मध्यरात्रीच्या सुमारास या मादी हरणाचा मृत्यू झाला. हा अपघात एवढा भीषण होता की मादी हरणाच्या गर्भ पिशवीमध्ये असलेला पूर्ण वाढ झालेले पिल्ल्सुद्धा मृत्युमूखी पडले.

माहिती कळताच वनविकास महामंडळाचे वनरक्षक बुराडे, स्वामी यांनी मादी हरणाचा मृतदेह ताब्यात घेतला. डॉ. पोडसेलवार यांनी विच्छेदन केले. यावेळी वनपरिक्षेत्र अधिकारी आत्राम, वनरक्षक बुराडे, स्वामी व हॅबिटॅट कंझर्वेक्षण सोसायटीचे अध्यक्ष दिनेश खाटे, सदस्य अंकित बाकडे उपस्थित होते.

चंद्रपूर-मूल हा राष्ट्रीय महामार्ग क्रमांक ९३० असून, जंगलातून जातो. हा महामार्ग ताडोबा-अंधारी व्याघ प्रकल्प (बफर) क्षेत्रालगत

चंद्रपूर प्रादेशिक व वनविकास महामंडळ हे जंगल क्षेत्र या महामार्गाला लागूनच आहे. राष्ट्रीय महामार्ग प्रशासनच्या दिरंगाईमुळे वन्यप्राण्यांचा बळी जात आहे. मात्र, अजूनपर्यंत या महामार्गावर वन्यजीवांसाठी उपशमन योजना राबविल्या गेलेली नाही.

आणखी किती वन्यजीवांचा बळी गेल्यावर राष्ट्रीय महामार्ग प्रशासनाला उपशमन योजना राबवण्याबाबत जाग येईल, असा प्रश्न हॅबिटॅट कंझर्वेक्षण सोसायटीचे अध्यक्ष दिनेश खाटे यांनी उपस्थित केला आहे.

नंदोरी-कोंढा फाट्याजवळ वन्यजीवांचे मृत्यूसत्र सुरूच

बांधकाम प्रशासनाचे उपशमन योजनेकडे दुर्लक्ष

लोकमत न्यूज नेटवर्क चंद्रपूर: चंद्रपूर-नागपूर महामार्गावर नंदोरीजवळ कोंढा फाट्यावर शनिवारी (दि. २) एकाच दिवशी दोन रानमांजराचा अपघाती मृत्यू झाला. काही दिवसांपूर्वी रानमांजर मृतावस्थेत आढळली. शुक्रवारी सात फूटांचा अजगराचाही बळी गेला. मार्ग तयार करताना वन्यजीवांचा विचार झाला नाही, असा आरोप वन्यजीवप्रेमी संघटनांनी केला आहे.

चंद्रपूर-नागपूर महामार्गालगत वरोरा-भद्रावती वनपरीक्षेत्राचे जंगल असल्याने वन्यप्राण्यांची मोठी विपुलता आहे. रानमांजरांची संख्या तर बरीच मोठी आहे. वाघ, बिबट व अन्य वन्यप्राणी चंद्रपूर-नागपूर महामार्गावरील नंदोरीजवळनच नेहमी चंद्रपूर-नागपूर महामार्गावर नंदोरीजवळ कोंडा फाट्यावर रस्ते अपघातात यापूर्वी बिबट, निलगाय, तडस, कोल्हा, रानटी डुक्कर व अनेक सरपटणारे प्राणी मृत्युमुखी पडले. वाहनांची संख्या वाढल्याने वन्यप्राण्यांचेही अपघात वाढले. त्यामुळे शासनाने या मार्गावर वन्यप्राण्यांसाठी पर्याय उपलब्ध करून दिला पाहिजे.

- गणेश पिदूरकर, हॅबीटॅट कन्झर्वेक्षण सोसायटी, चंद्रपूर

रस्ता ओलांडतात. वन्यजीवांसाठी अजूनही महामार्ग प्रशासन किंवा वनविभागाने उपशमन योजनेची अंमलबजावणी केली नाही. त्यामुळे वन्य प्राण्यांचा बळी जाण्याच्या घटना घडत आहे.

Helio Chandrapur Page No. 1 Sep 03, 2023 Powered by: erelego.com

Powered by iDocuments

तरुण≗भारत

Purva Vidarbha | 2023-04-28 | Page-2 epaper.tarunbharat.net

वाहनाच्या धडकेत कोल्ह्याचा मृत्यू

नागपूर-चंद्रपूर महामार्गावर उपशयन योजना राबवा

हॅबिटेट कन्सर्वेशन सोसायटीची मागणी

🔷 चंद्रपूर, २७ एप्रिल

नागपूर-चंद्रपूर महामार्गावरील घोडपेठ जवळ अज्ञात वाहनाच्या धडकेत कोल्ह्याचा मृत्यू झाला. ही घटना बुधवारी मध्यरात्रीच्या सुमारास घडली. वन्यजीवांचे अपघातात जाणारे बळी रोखण्याची या महामार्गावर उपशमन योजना राबविण्याची मागणी हॅबिटेट कन्सर्वेशन सोसायटी संस्थेचे . दिनेश खाटे यांनी केली आहे.

भद्रावती येथील वन्यजीव प्रेमी इमरान खान हे कामानिमित्त भद्रावतीवरून चंद्रप्रकडे येत असताना त्यांना एक वन्यजीव रस्त्यावर मृतावस्थेत पडून असल्याचे दिसून आले. त्यांनी याबाबतची माहिती दिनेश खाटे यांना भ्रमणध्वनीद्वारे दिली.

दिनेश खाटे व प्रसाद चड्टे यांनी घटनास्थळ गाठून पाहणी केली असता तो कोल्हा असल्याचे निष्पन्न झाले. अपघातात त्या कोल्ह्याचा पाय व शेपटी शरिरापासून वेगळी झाली

नागपूर-चंद्रपूर महामार्गावर वरोडा-भद्रावतीचे जंगल क्षेत्र आहे. मात्र, राष्ट्रीय महामार्ग किंवा वनविभागाकड्न वन्यजीवांसाठी कुठलीही उपाय योजना न करता हा महामार्ग तयार करण्यात आला आहे. त्यामुळे आतापर्यंत या महामार्गावर बिबट, निलगाई, हरिण, तडस, कोल्हे, साप अशा अनेक वन्यजीवांना जीव गमवावा लागला आहे. यापर्वी या महामार्गावर तडस या दुर्मिळ प्राण्याचा मृत्यू झाला होता. (तभा वृत्तसेवा)

अज्ञात वाहन की टक्कर में दुर्लभ बिल्ली की मौत

ब्यूरो चंद्रपुर.

चिचपल्ली जुनोना मार्ग पर एक मरी हुई रस्टी स्पॉटेड कैट हैबिटैट कंर्जेवेशन सोसाइटी के दिनेश खाटे और शहाबाज शेख को दिखाई दी। संभावना है कि इस मार्ग के किसी वाहन की चपेट में आने से उसकी मौत हो गई है।

दिनेश के अनुसार रस्टी स्पॉटेड कैट एक दुर्लभ निशाचर जानवर है और परिशिष्ट 1 में शामिल है। रस्टी स्पॉटेड बिल्ली एशिया की सबसे छोटी बिल्ली है। यह बिल्ली रात में सक्रिय होती है जो भारत और श्रीलंका में भी मौजूद है। इसकी लंबाई 35 से 48 सेंटीमीटर

वजन डेढ किलो होता है। रंग ग्रे, पीठ पर ग्रे धारियां और पेट पर बड़े सफेद धब्बे, पूंछ शरीर का आधा हिस्सा है। घने, चट्टानी क्षेत्रों में अधिक मिलने वाली बिल्ली ताड़ोबा-अंधारी बाघ प्रकल्प में दिखाई देती है। संभावना है कि वहां से भटककर आ गई होगी और आज सडक पार करते समय किसी वाहन का शिकार हो गई। शेष । पेज १४ पर

Mon, 17 April 2023

Mon, 1/ April 2023 विकिमास्कर https://epaper.bhaskarhindi.com/c/7219

Powered by iDocuments

तरुण 🖺 भारत

Nagpur Main | 2022-12-25 | Page- 8 epaper.tarunbharat.net

वाहनाच्या धडकेत कोल्ह्याचा मृत्यू

चंद्रपूर, २४ डिसेंबर

चंद्रपूर-मूल मार्गावरील अजयपुरजवळ चारचाकी वाहनाच्या धडकेत मादी कोल्हाचा मृत्यू झाला. चंद्रपूर-मूल हा राष्ट्रीय महामार्गावर ताडोबा-अंधारी व्याघ प्रकल्प (बफर) क्षेत्राला लागून आहे. हा मार्ग ओलांडताना अनेक वन्यजीवांचा बळी गेला आहे. त्यामुळे या महामार्गावर उपशमन योजना म्हणजेच वन्यजीवांसाठी ये-जा करण्याकिरता अंडर पासेस बांधण्यात यावे, अशी मागणी हॅबिटॅट कंझर्वेक्षण सोसायटीने केली आहे.

भारतीय कोल्ह्याची उंची ३८-४३ सेंमी, डोक्यासकट शरीराची लांबी ६०-७५ सेंमी, शेपूट २०-२७ सेंमी व वजन ८-११ किलो ग्रॅम

उत्तर भारतातील कोल्हे सर्वसाधारणपणे मोठे असतात.

वाहनाच्या धडकेत मृत्यू पावलेला मादी कोल्हा

कोल्ह्याचे लांडग्याशी बरेच साधर्म्य असले. तरी लांडगा जास्त उमदा दिसतो. कोल्ह्याचा रंग भुरकट तपिकरी काळसर असतो. रंग भोवतालच्या भौगोलिक ਰ हवामानाच्या परिस्थितीपमाणे खांदे कान व

यांच्याजवळील आणि पायांचा रंग काळा, पांढरा व पुसट पिवळसर यांचे मिश्रण असतो.

कोल्ह्यांचा रंग जास्त पिवळसर पण कानावर व पायावर पिवळा रंग जास्त गडद आणि काळपट असतो. कोल्ह्याचा जोडीदार जीवनभर एकच

असतो. विनीच्या हंगामात नर मादिला संरक्षण देतो. विनीचा काळ ऑक्टोबर डिसेंबरमध्य असतो व त्याच काळात कोल्हीचा अपघातात मृत्यू झाला, अशी माहिती हॅबिटॅट कंझर्वेक्षण सोसायटीने दिली.

चंद्रपूर-मूल हा नॅशनल हायवे क्रमांक ९३० ला चंद्रपूर प्रादेशिक व वनविकास महामंडळ हे जंगल क्षेत्र या हायवेला लागूनच आहे. म्हणून वन्यजीवांचे हायवे ओलांडताना असंख्य वन्यजीवांचा नाहक बळी गेलेला आहे, तरीही अजूनपर्यंत या मार्गावर वन्यजीवांसाठी उपशमन योजना राबविल्या जात नाही आहे. आणखी किती वन्यजीवांचा बळी गेल्यावर शासनाला जाग येणार आह. असा प्रश्न हॅबिटॅट कंझर्वेक्षण सोसायटीचे दिनेश खाटे यांनी उपस्थित केला आहे.

√(तभा वृत्तसेवा)

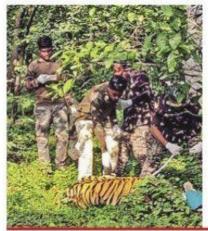
गोंदिया-कोहमारा महामार्गावर आणखी एका वाघाचा बळी

वन्यप्राण्यांसाठी प्रस्तावित उपशमन योजना धूळखात

लोकसत्ता विशेष प्रतिनिधी

नागपूर: वाहनांच्या धडकेत होणारे वन्यप्राण्यांचे मृत्यू रोखण्यासाठी जंगलालगतच्या राष्ट्रीय महामार्गावर प्रस्तावित उपशमन योजनेकडे महामार्ग प्राधिकरण गांभींयाने पाहत नसल्याने वन्यप्राण्यांच्या मृत्यूंची मालिका सुरूच आहे, गोंदिया-कोहमारा या राष्ट्रीय महामार्ग ७५३ वर गुरुवारी रात्री वाहनाच्या धडकेत वाघाच्या मृत्यूने महामार्गावरील उपशमन योजनांवर पुन्हा प्रश्नचिन्ह उपस्थित झाले आहे.

गोंदिया-कोहमारा राष्ट्रीय महामार्ग ७५३ च्या चौपदरीकरणाचे नकारात्मक परिणाम कमी करण्यासाठी प्रस्तावित उपाययोजना आणि गावाजवळील घरांशी संपर्क

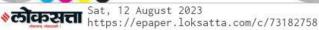
राखण्यासाठी १८ एप्रिल २०२३ रोजी एक अहवाल सादर करण्यात आला. वन्यजीव संवर्धन संस्थेचे (डब्ल्यूसीटी-वाईल्डलाईफ

वाघाला वाचवण्याची धडपड व्यर्थ

- गोंदिया-कोहमारा राष्ट्रीय महामार्गावरील (एनएच ७५३) मुर्देली परिसरात गुरुवारी रात्री साडेदहाच्या सुमारास वाहनाने दिलेल्या धडकेत वाघ जखमी झाला. त्याला उपचारासाठी नागपुर येथे आणत असतानाच वाटेत त्याचा मृत्यू झाला.
- नागझिरा अभयारण्यातील 'टी- १४' या वाघिणीचा दोन वर्षांचा तो बछडा होता. शुक्रवारी पहाटे पाच वाजल्यापासून त्याला वाचवण्याचे प्रयत्न व्यर्थ ठरले. त्याचे शवविच्छेदन आणि पुढील प्रक्रिया नागपूर येथील गोरेवाडा बचाव केंद्रात पार पडली.
- या बचाव प्रक्रियेदरम्यान वनविभागाचे उपवनसंरक्षक प्रमोद पंचभाई, विभागीय अधिकारी अतुल देवकर, मानद वन्यजीव रक्षक सावन बाहेकर, सहाय्यक वनसंरक्षक राजेंद्र सदगीर, वनपरिक्षेत्र अधिकारी रवी भगत आदी सहभागी होते.

कन्झर्वेशन ट्रस्ट) रस्ते पर्यावरणशास्त्रज्ञ मिलिंद परिवक्कम, शीतल कोल्हे, दिनेश खाटे, राहुल देशमुख, संदीप बंड आणि रितेश कोल्हे यांनी हा अहवाल तयार केला होता. या चमूने प्राण्यांचे मार्ग, त्यांची फिरण्याची ठिकाणे शोधण्यासाठी (**पान ४ वर)**

नवभारत

हादसे में लोमडी की मौत

चंद्रपुर, ब्यूरो. चंद्रपुर-मूल महामार्ग पर लोमईं की सड़क हादसे में मृत्यु हो गई. वन विकास निगम के कक्ष क्रमांक संख्या 522 में नेशनल हाईवे क्रमांक 930 में घटना हुई. इसकी जानकार्र मूल के नागरिकों को सुबह पता चलने पर उन्होंने संजीवन पर्यावरण संस्था के उमेश झिरे कं बताया. उन्होंने वन विकास महामंडल वे वनरक्षक गवई व दिनेश खाटे को जानकारी दी घटनास्थल पर वन विकास निगम के वन परिक्षेत्र अधिकारी पिंजारी, वन रक्षक गवई, वन रक्षव मरस्कोल्हे, उमेश झिरे, रितेश पिजदुरकर, अंकुर वाणी, दिनेश खाते, अंकित बाकड़े मौजूद थे.

Chandrapur Edition 26-november-2022 Page No. 1 epaper.enavabharat.com

नवभारत

विचपल्ली-जुनोना मार्ग की घटना दुर्लभ जंगली बिल्ली को वाहन ने कुचला

 चंद्रपुर, ब्यूरो. चिचपल्ली-जूनोना मार्ग पर दूर्लभ जंगली बिल्ली रूस्टी स्पोटेंट कैट को अज्ञात वाहन ने कुचल दिया जिससे उसकी मौत हो गई. चिचपल्ली से हैबिटेंट कन्झर्वेशन सोसायटी के दिनेश खाटे और उनके सहयोगी शहाबाज शेख रास्ते से जा रहे थे उन्हें दर्लभ जंगली बिल्ली का शव नजर आया. चिचपल्ली-जूनोना-पोभूणां मार्ग सम्पूर्ण जंगल से घिरा हुआ है. इस क्षेत्र में रेलवे लाईन भी है. रेलवे लाईन पर बड़ा पूल है. परिसर से वाहन चालक काफी गति से वाहन चलाते हैं. जिसके कारण वन्यजीव वाहनों के चपेट में आकर हादसे का शिकार होते रहते हैं. हादसे में मरी जंगली बिल्ली काफी दुर्लभ है. यह निशाचर प्राणी है जो भारत और

श्रीलंका में पाई जाती है. इस घटना की जानकारी वनविभाग को दी गई. दुर्घटना स्थल पर वनविकास महामंडल के वनपरिक्षेत्र अधिकारी पिंजारी और उनके कर्मी गईंचे और चिचपल्ली वनपरिक्षेत्र प्रादेशिक वेलमे ने पहुंचकर पंचनामा कर बिल्ली के शब का पंचनामा किया.

नवभारत

वाहन की टक्कर से लोमड़ी की हुई मौत

22 दिनों में 3 ने गंवाई जान

■चंद्रपुर, ब्यूरो. लोहारा में अज्ञात वाहन की टक्कर से नर लोमड़ी की मौत होने की घटना हुई. हैबिटेट कंजर्वेशन सोसाइटी के सदस्य ज्यूबी शेख काम के सिलसिले में जा रहे थे. उन्हें लोमड़ी दुर्घटना में मृत नजर आई. चंद्रपुर-सावली के बीच 22 दिनों में 3 लोमड़ियों की मौत हो चुकी है. ये हादसे महामार्ग क्र. एनएच 930 पर हुए हैं. वन परिक्षेत्र अधिकारी चंद्रपुर को इस घटना की जानकारी हैबिटेट कंजर्वेक्षण सोसाइटी के अध्यक्ष दिनेश खाटे एवं सदस्य अमित देशमुख ने दी. दुर्घटना में वन्य प्राणियों के मृत्यु होने की घटनाएं हो रही हैं. राष्ट्रीय महामार्ग या वन विभाग गंभीर नहीं होने का ध्यान में आया है. इनमें से किसी भी अधिकारी ने फोन करने के बाद भी इन घटनाओं की दखल नहीं ली है. हैबिटेट कंजवेंशन सोसाइटी ने कहा कि एक ओर ताड़ोबा-अंधारी बाघ परियोजना पदमापुर से मोहलीं रास्ता शाम 6 बजे के बाद बंद होता है. फिर चंद्रपुर-मूल रास्ता भी बंद होना चाहिए. किंतु इस पर भेदभाव हो रहा है. पदमापुर से मोहुलीं मार्ग पर स्पीड ब्रेकर लगाए गए हैं, जबिक सही जरूरत चंद्रपुर-मूल महामार्ग पर है.

Chandrapur Edition 16-january-2023 Page No. 1 epaper.enavabharat.com

नवभारत

वाहन की टक्कर में लोमड़ी की हुई मौत

चंद्रपुर, ब्यूरो. चंद्रपुर-नागपुर महामार्ग पर घोड़पेठ के पास अज्ञात वाहन की टक्कर में लोमड़ी की मौत हो गई. भद्रावती के वन्यजीव प्रेमी इमरान खान काम के सिलसिले में भद्रावती से चंद्रपुर आ रहे थे. तब उन्हें यह लोमड़ी सडक पर मृतावस्था में दिखाई दी. इसकी सूचना हैबीटेट कंजरवेशन सोसाइटी संस्था के दिनेश खाटे को दी गई. उन्होंने घटनास्थल पर पहुंचकर निरीक्षण किया. हादसे में लोमड़ी का पैर शरीर से अलग हो गया था. वन्यजीव प्रेमियों ने लोगों से नागपुर-चंद्रपुर हाईवे पर वाहन चलाते समय सावधानी बरतने की अपील की है.

> Chandrapur Edition 28-april-2023 Page No. 1 epaper.enavabharat.com

नवभारत

लापरवाही

फिर से 2 जानवरों की दुर्घटना में मौत, वन्यजीव प्रेमी संगठनों ने जताई चिंता

डक हादसों में मारे जा रहे वन्यजीव

■चंद्रप्र, ब्युरो. मामला फाटा के पास चंद्रपूर-मूल राष्ट्रीय महामार्ग 930 पर अज्ञात वाहन के टक्कर में मादा हिरन की मौत हो गई. एक दिन पूर्व जुनोना वनपरिक्षेत्र में बल्लारशाह-गोंदिया रेल दुर्घटना में सांभर की मौत हुई थी. यह घटनाएं वन विकास महामंडल के वनपरिक्षेत्र में हुई. राष्ट्रीय महामार्ग प्रशासन द्वारा शीघ्र कदम उठा कर वन्यजीवों की हादसों में हो रही मौतों पर के लिए इस ओर ध्यान देने की आवश्यकता है. चंद्रपुर-मूल राष्ट्रीय महामार्ग 930 पर वन्यजीवों की मौतों का सिलसिला बढते जा रहा है. अनेक वन्यजीवों ने इस जगह पर अपनी जान गंवाई है. मामला मोड़ पर कुछ दिन पूर्व एक बाघ को रास्ता पार करते हुए

वीडियो सोशल मीडिया पर वायरल हुआ था. इस क्षेत्र में मादा हिरन अज्ञात वाहन के चपेट में आ गई थी और

ताड़ोबा प्रकल्प के बफर से सटा है हाईवे

मामला वन परिक्षेत्र के वन विकास महामंडल के अधिकारी आत्राम ने दुर्घटना की सूचना मिलने पर मादा हिरन को उपचार के लिए ले जाने घटनास्थल पर पहुंचे, परंतु उसकी मी हो चुकी थी. दुर्घटना देर रात को हुई. वन विकास महामंडल के वनरक्षक बुराडे, स्वामी ने तत्परता दिखाकर मादा हिरन के शव का पंचनामा कर उसकी लाश को लाया. दूसरे दिन डा. पोडशेलवार ने पोस्टमार्टम किया. इस समय वनपरिक्षेत्र अधिकारी आत्राम, वनरक्षक बुराडे, स्वामी, हैबिटेट कंजर्वेशन सोसाइटी के अध्यक्ष दिनेश खाटे, सदस्य अंकित बाकड़े उपस्थित थे. चंद्रपुर-मूल नेशनल हाईवे क्रमांक 930 से सटा हुआ जंगल है. यह हाईवे ताड़ोंबा-अंधारी व्याघ्र प्रकल्प बफर क्षेत्र से सटा हुआ है. चंद्रपर प्रादेशिक एवं वन विकास महामंडल यह जंगल क्षेत्र भी हाईवे से लगा हुआ है. हाईवे पार करते हुए वन्यजीव वाहनों के चपेट में आ रहे हैं. इस पर उपाययोजना किए जाने मांग वन्यजीव प्रेमियों की ओर से हो रही है.

उसकी मौके पर मौत हो गई. दुर्घटना से पूर्ण विकसित शावक भी मर इतनी भीषण थी कि मादा हिरन के गर्भ गया था.

Chandrapur Edition 23-january-2023 Page No. 1 epaper.enavabharat.com

वन्यप्राण्यांसाठी प्रस्तावित उपशमन योजना धूळखात

(पान १ वरून)

विस्तृत क्षेत्रीय सर्वेक्षण केले. त्यासाठी 'जीआयएस'चा वापर करून मॉडेल तयार करण्यात आले. कोहमारा-गोंदिया राष्टीय महामार्ग ७५३ वर वन्यप्राण्यांचे मृत्यू कसे रोखता येतील, यासाठी काही शिफारशी करण्यात आल्या. नवेगाव-नागझिरा व्याघ्रप्रकल्पाचे तत्कालीन क्षेत्र संचालक रामानुजन यांच्या विनंतीवरून हा अहवाल तयार करण्यात आला. त्यानंतर तो शासनाला सादर करण्यात आला. मात्र, आतापर्यंत या महामार्गावरील उपाययोजनासंदर्भात कोणतीही पावले उचलण्यात आलेली नाहीत. अखेर या महामार्गावर गुरुवारी एका वाघाचा बळी गेला.

🌶 या महामार्गावर प्रत्येकी ५०० मीटरचे दोन, १००० आणि ६०० मीटरचे प्रत्येकी एक अशा चार भुयारी मार्गाची शिफारस करण्यात आली. राष्ट्रीय महामार्ग प्राधिकरण व सार्वजनिक बांधकाम विभागाद्वारे प्रस्तावित १९ इतर लहान संरचनेपर्यंत ध्वनी अडथळे, सहा किलोमीटरचे कुंपण घालण्याची शिफारस करण्यात आली.

> - शीतल कोल्हे, संवलक, लॅंडस्केप रिसर्च ॲंड कॉब्डाव्हेंशन फाऊंडेशन.

🧀 आम्ही या महामार्गावर सरासर्र ५० किलोमीटर प्रतितास वेग सूचवतो. पण, या मार्गावरून वाहने १०० ते १२० प्रतितास किलोमीटर वेगाने जाताना आढळून आली आहेत. वन्यप्राण्यांसाठी हे अतिशय धोकादायक आहे.

> - दिनेश खाटे, हॅबिटेंट कन्हार्वेशन सोसायटी

नवेगाव-नागझिरा व्याघ्रप्रकल्पाचे तत्कालीन क्षेत्र संचालक 📕 रामानुजन यांच्या विनंतीनुसार आम्ही अभ्यास केला आणि ११ वेगवेगळ्या शमन उपायांसह एक सर्वसमावेशक अहवाल सादर केला. राष्ट्रीय व्याघ्रसंवर्धन प्राधिकरण आणि केंद्रीय वन्यजीव मंडळाकडून योग्य मंजुरी घेतल्यानंतर शिफारस केलेले उपाय राज्य सार्वजनिक बांधकाम विभागाद्वारे अंमलात आणण्याची वेळ आली आहे. - मिलिंद परिवाकम्, रस्ते पर्यावरणशास्त्रज्ञ आणि संयुक्त संवालक वाईल्डलाईफ ट्रस्ट ऑफ इंडिया.

♦टोक्स्ता Sat, 12 August 2023 https://epaper.loksatta.com/c/73182805

लोकमत

वाघोबा वेकोलिच्या कार्यशाळेत गेला आणि अलगद अडकला!

ताडाळीतील घटना : कार्यशाळा परिसरातून वाघोबा जेरबंद

लोकमत न्यूज नेटवर्क चंद्रपूर: नागपूर-चंद्रपूर महामार्गावर असलेल्या ऊर्जाग्राम ताडाळी येथील केंद्रीय कार्यशाळेत सोमवारी पहाटेच्या सुमारास वाघ शिरलेल्या वाघोबाला बुधवारी दुपारी २ वाजता वन विभागाच्या पथकाने जेरबंद केले. हा वाघ कार्यशाळेत शिरला, मात्र बाहेर निघणे अशक्य झाल्याने तिथेच अडकला होता.

वेकोली प्रशासनाने खबरदारी म्हणून सोमवारी सकाळी ८ वाजताच्या पाळीमध्ये काम करणाऱ्या कर्मचाऱ्यांना कामावर पोहोचण्याआधीच सुट्टी जाहीर केली होती.

चंद्रपूर वनपरिक्षेत्रातील उपक्षेत्रअंतर्गत मोरवा नियत क्षेत्रात येणाऱ्या ताडाळी येथील वेकोली केंद्रीय कार्यशाळेत रविवारी रात्रीच्या सुमारास वाघ शिरल्याचे गस्तीवर असणाऱ्या सुरक्षा रक्षकांना लक्षात आले. सोमवारी सकाळच्या पाळीतील कर्मचाऱ्यांना सुटी देण्यात आली. सोबतच दुपारच्या कर्मचाऱ्यांनाही कामावर येण्यापासून मज्जाव करण्यात आला. घटनेची माहिती मिळताच चंद्रपूर वनविभागाची

कार्यशाळेत शिरलेल्या वाघाला जेरबंद करणारे वनविभागाचे पथक.

चमू घटनास्थळी दाखल झाली. वाघाचे पगमार्क याच परिसरात आढळल्याने शोधमोहीम सुरू झाली. बुधवारी पुन्हा सर्च मोहीम राबविल्यानंतर वाघ त्याच कार्यशाळा परिसरात असल्याचे स्पष्ट झाले. दरम्यान दुपारी २ वाजता टॅक्नक्युलाईज करून जेरबंद केले. त्यामुळे मानव- वन्यजीव संघर्ष टळला. या बचाव कार्यासाठी विभागीय वनाधिकारी प्रशांत खाडे, सहायक वनरक्षक निकता चौरे यांच्या

मार्गदर्शनात चंद्रपूरचे वनपरिक्षेत्र अधिकारी राहुल कारेकर, डॉ. कुंदन पोडचेलवार, क्षेत्र सहायक उमेश घानोडे, राकेश पाथर्डे, वनपाल दुपारे, घोरूडे, शूटर भीमनवार, कोडापे, पारवे, वनरक्षक चौधरी, सुनील कुमरे, किशोर डांगे, अंकित पडगेलवार, चहांदे, सचिन मोगरे, भाऊराव उपरे आदींनी कामगिरी बजावली. वाघ जेरबंद झाल्याने वेकोली प्रशासनाला मोठा दिलासा मिळाला आहे.

लॉकमत

वन्यप्राणी आवागमनासाठी बांधणार २५ कोटींचा पूल

तेलंगणा- महाराष्ट्र सीमेवर होणार पूल : वाहतूक मात्र पुलाखालून

बी.यू, बोर्डेवार

लोकमत न्यूज नेटवर्क

राजुरा : राज्याच्या शेवटच्या टोकावर असलेल्या महाराष्ट्र ते तेलंगणा जोडणाऱ्या लक्कडकोटजवळील पहाडी मार्गात वन्यप्राणी आवागमानासाठी २५ कोटी रुपये खर्च करून आकर्षक पुलाची निर्मिती केली जात आहे. या पुलावर वनप्राण्यांसाठी कृत्रिम जंगल आणि पुलाखालून वाहतूक असे चित्र असणार आहे. त्यामुळे हा पूल दोन्ही राज्यांना जोडणारा आकर्षणाचा केंद्र ठरणार

चंद्रपूर जिल्ह्यातील राजुरा ते हैद्राबादला जोडणाऱ्या राष्ट्रीय महामार्ग चौपदरीकरण कामास सुरुवात झाली आहे. तेलंगणातील मंचेरीअलपासून लक्कडकोटजवळील महाराष्ट्र सीमेपर्यंत ८० टक्के कामे पूर्ण झालेली आहेत. परंतु सीमा भाग डोंगराळ

पुलाच्या कामाला सुरुवातही करण्यात आली आहे.

असल्याने शिवाय येथे वनप्राण्यांचा अधिवास आणि असल्याने कवल हा व्याघ्र आदिलाबाद अभायारण्याचा कॉरिडॉर आहे. त्यामुळे रुंदीकरण करणे आव्हानात्मक आहे. परिणामी राष्ट्रीय

वनाधिकारी, वन्यजीव प्रेमी संघटनेची संयुक्त बैठक घेण्यात आली. सीमेवर दोन पहाडांना जोडून पुलाचे बांधकाम करून पुलावरील भागात जंगलसदृश स्थिती निर्माण केल्यास वन्यप्राण्यांना आवागमन सोयीचे होईल, तसेच महामार्गाचे अधिकारी, तेलंगणाचे पुलाच्या खालून चौपदरी वाहतूक रस्ता

पुलावर उभे करणार कृत्रिम जंगल

महाराष्ट्र ते तेलंगणा राज्याला जोडणाऱ्या लक्कडकोटजवळील पहाडी मार्गात सुमारे १५० मीटर लांब आणि ४० मीटर रुंद असा पूल बांधण्यात येणार आहे. या परिसरात वन्यप्राण्यांचा वावर अधिक असल्याने पुलावरच कृत्रिम जंगल तयार करण्यात येणार आहे. ज्यामुळे वन्यप्राणी या पुलावरून आवागमन करतील व पुलाच्या खालून नागरिक वाहतूक करू शकतील.

झाल्यास वाहतुकीचाही प्रश्न मिटेल. त्यामुळे या ठिकाणी पूल बांधण्याचा निर्णय घेण्यात आला. त्यानुसार या ठिकाणी सुमारे १५० मीटर लांब आणि ४० मीटर रुंद अशाप्रकारे पुलाचे डिझाइन तयार करण्यात आले. २५ कोटींची तरतूद करण्यात आली आहे.

Hello Chandrapur Page No. 2 Feb 07, 2023 Powered by: erelego.com

लोकमत

अधिसूचना जारी होणार : ४० गावांवर यापुढे कडक निर्बंध

कन्हाळगावच्या तीन किमी परिघात 'इको सेन्सेटिव्ह झोन'!

लोकमत न्यूज नेटवर्क चंद्रपूर: गोंडपिपरी तालुक्याच्या कन्हाळगाव अभयारण्यामुळे परिसरातील नागरिकांवर आधीच बंधने आली. आता इको सेन्सेटिव्ह झोन क्षेत्रावर अंतिम शिक्कामोर्तब करण्याच्या हालचाली वेगवान झाल्या. यासंदर्भात लवकरच अधिसूचना जारी होऊ शकते. हे क्षेत्र सुमारे तीन किमीच्या परिघात राहणार असल्याने ४० गावांवर यापुढे कडक निर्बंध लागू होऊ शकतात.

कन्हाळगाव अभयारण्यात मध्य चांदा प्रादेशिक वन विभागाचे एकूण १८०२.०६५ हेक्टर व वनविकास महामंडळाचे २५९३८.१४६ हेक्टर असे एकंदरीत २६९४०. २९१ हेक्टर वनक्षेत्राचा समावेश आहे. इको-सेन्सेटिव्ह झोनची पूर्वतयारी म्हणून केंद्रीय वन व पर्यावरण मंत्रालयाने यासंबंधी हरकती आणि सूचना मागविल्या. वन विभागाने नुकतीच

संभाव्य संकटग्रस्त गावे

इटोली- एक-दोन, निमगाटा चेक, मानोरा, निमगाटा मक्ता, कवडजर्ड, केमारा, बहुतरी, देवर्ड, चिंतलधाबा, करंजी, आक्सापूर, चेक बेरडी, चिवंडा, पाचगाव, परसोडी, कुडेसाव, कोठारी, हरणपायली, चक वडेगाव, वडेगाव, टोमटा, सोनापूर (दे.), काटवली, पोडसा, वामनपल्ली, लाठी, वेजगाव, सरांडी, धाबा, वटराना, चेक नांदगाव, चक गोजोली, दुबारपेठ चेक, चेक सोमपल्ली, कोंडाना, मंगलपेठ, गोजोली मक्ता, चक पाचगाव, चक दरूर, धामणगाव, चक तळोधी, भंगारपेठ, भंगाराम तळोधी, चक सुखवासी, डोंगरगाव माल, अडेगाव, कुडे नांदगाव, चेक बापूर, चेक डोंगरगाव.

तेंदूपत्ता संकलन यापुढे कायमचे बंद?

कोठारी, काटवली, बामणी,परसोडी, कुडेसावली, पाचगाव, कन्हारगाव, गणपूर, आक्सापूर, बेरडी, करंजी, भटारी, केमारा व देवई गावातील नागरिकांना दरवर्षी तेंदूपत्ता संकलनाचा मोठा आधार मिळतो. तो आता कायमचा बंद होऊ शकतो. यातून हजारो कुटुंबांच्या रोजगाराचा प्रश्न निर्माण होणार आहे.

जनसुनावणीही घेतली. एकदा हा सर्व परिसर इको-सेन्सेटिव्ह झोन म्हणून घोषित झाला तर कडक नियम लागू होणार आहेत. त्यामुळे इको-सेन्सेटिव्ह झोनच्या परिघात सर्व प्रकारच्या कामांना मनाई करण्यात येणार आहे. कृषीपूरक लहान व्यवसायांचीही कोंडी होऊन परिसरातील स्थानिकांच्या रोजगारावर कृन्हाड कोसळणार भीती आहे.

या परिसरातील अनेक गावे जंगलावर निर्भर आहेत. त्यांची शेती जंगलाला लागून आहे. त्यामुळे अडचणी वाढण्याची भिती नागरिकांमध्ये निर्माण झाली आहे.

Hello Chandrapur Page No. 1 Nov 13, 2022 Powered by: erelego.com

नवभारत

लोहारा जंगल के रेललाइन पर हुआ हादसा

ट्रेन की चपेट में आए भालू की मौत

■ चंद्रपुर, ब्यूरो. बल्लारशाह-गोंदिया रेलवे लाइन पर लोहारा जंगल में सुबह के समय गोंदिया से आ रहे ट्रेन की टक्कर में नर भालू की मौत हो गई. रेलवे विभाग से वनविभाग को घटना की जानकारी दी गई. रेलवे कर्मचारी व वनविभाग के कर्मचारी घटनास्थल पर पहुंचे. उस समय विपरीत दिशा से आ रही मालगाड़ी करीब 2 घंटे तक अर्थात भालू का शव उठाने तक रुकी रही. रेलवे व वनविभाग कर्मियों ने भालू को उठाने के पश्चात मालगाड़ी चलती बनी.

पिछले तीन दिनों में बल्लारशा-गोंदिया रेलवे लाइन पर ट्रेन दुर्घटना में दुर्भाग्यवश 4 भालुओं की मौत हो गई है. मौत का जाल के नाम से मशहूर इस रेलवे लाइन पर कई वन्यजीव अपनी जान गंवा रहे हैं. लेकिन कोई उपाय योजना नहीं है. चंद्रपुर जिले के वन सौंदर्य का यही विनाश जारी रहा तो हमारे हाथ में क्या बचेगा. रेलवे प्रशासन और वन विभाग को जल्द से जल्द समाधान की योजना बनानी होगी. तभी ये वन्यजीव जंगल में सुरक्षित रहेंगे ऐसी मांग वन्यजीव प्रेमी कर रहे हैं.हैबिटेट कंजवेंशन सोसायटी की ओर से जुनोना वनपरिक्षेत्र अधिकारी को बल्लारशाह-गोंदिया रेलवे लाइन पर उपशमन योजना शुरू करने के लिए पत्र दिया है.

Chandrapur Edition Edition Jul 24, 2024 Page No. 1 Powered by: erelego.com

HCS is committed to intensifying efforts to address forest conservation and reduce human-animal conflicts. We aim to implement sustainable solutions that benefit both wildlife and local communities.